

עושיין פסין פרק שני עירובין

יח.

1. אהור וקדם צרתני ותשת עליי כפקה: תהליך קלט ה
2. ויבן יי אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבנה אל האדם בראשית ב כב
3. ויצא אדם מן האדם וישאר אף נח ואשר אתו בתבה: בראשית ז כג
4. ויבן יי אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה: בראשית ב ז
5. וְכָר תַּקְבָּה בָּרָאם וַיְבַרְךָ אֹתָם וַיְקַרָא אֶת שְׁמֵם אֲדָם בְּיָמֵם הַהֵמָּנָה: בראשית ב ב
6. וַיְבַרְךָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וְצִלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ וַיְקַבְּהוּ בָרָא אֹתוֹ: בראשית א כו
7. וַיִּפֶל יי אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם וַיִּשְׂן וַיִּקַּח אֶת־חַטַּת מִצְלַעְתּוֹ וַיִּסְרֶה בָּשָׂר וַתִּתְקַוָה: בראשית ב כא

אפילו י' בורין מותר. פ"ה והני פסי ציראות נמי הוילין ומימיהן ראוין לשתייה אדם תשמיש דירה מעלייתא היא ואין להקשות א"כ אמאי אמר בגמרא מתני' דלא כרבי עקיבא מדלא קתני צורות דילמא נקט ציראות דאפי' י' כורין שרי (א) וי"ל דמתניתין ר' יהודה היא דלא שרי אפי' בצלם

להרחיק כל שהוא. כל מה שזלצו לעשות ייקף גדול: וזלצו שינה כפסין דכל כמה דמרחיק מזכור מגדיל כיוון דיומנד לדיומנד וצריך להרבות בפסין עד שלא יהא צין פשוט לפשוט וצין פשוט לדיומנד יותר מני' אחת לר' מאיר או מני' אמה ושליש לרבי יהודה: לגימט ונקרפף. שמיין הקיפין לזירה.

קרקפף היקף גדול חוץ לעיר להכניס שם עזים לאזור: אבל אם היה דיק. של צהמות שעושיין צדודת היום כלן והיום כלן כדי לזבל בגללי הצהמות: סהר. לצהמות של עיר: מוקצה.

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה מנחה וכו' לשירא דהו פרין מנוכה לא דלא דאמר: (ב) תוס' ד"ה אפילו וכו' שרי וי"ל דמתניתין:

גליון הש"ס
נב' בתחלה עלתה במחשבה. ע"י ר"ה דף כו ע"א תוס' ד"ה מנחה מנלי': שם לא נצרכה אלא במקום חתר. כעין זה חולין דף סה ע"ב: רש"י ד"ה בור הרבים וכו' מדברי אהרתי. ע"י לעל דף ג ע"ב:

הגהות הגר"א
[א] נב' דיו מנחה שבה יונה בית שמי נתקבל צמחה שלשה. סימן ל"ב (הורו) סימן לכל מימרות דיו ירמיה צ"ב עד הפסקה):

מוסף רש"י
אלא לבאר הרבים לבד. דליכא תמיני למעלייתא (לקמן בבב.). דיו פרוצין פנים. עני פרוצין צלמו מחלה, אחד מלפניו ואחד מלחצו וכלמו לשנים ופשה מן האחד מהו (ברכות אהר) היינו דכתיב אחר. וקדם צרתני. לטון זורה דהיינו עני פרוצין (סו). היינו דכתיב ויבן. שהיה קרין צין (סו). מאי ויבן. והלא כבר נבנה (סו).

רב ניסים גאון
כל הישתין פטורין. תמצא פירושו בברכות בפרק כיצד מברכין על הפירות. שיתין אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן תאיני ובגמרא דבני מערבא מהוצאת העליון ועד הפגיון ב' יום.

להרחיק כל שהוא ובתוך ביתו סאתים אמרו לו לא אמרו בית סאתים אלא לגנה ולקרפף אבל אם היה דיר או סהר או מוקצה או חצר אפילו בית חמשת כורין אפילו בית עשרה כורין מותר ומותר להרחיק כל שהוא ובלבד שיריבה בפסין: ג' לימא מתני' דלא כחנניא דתניא עושיין פסין לבור וחבלין לשיירא וחנניא אומר חבלין לבור אבל לא פסין אפי' תימא חנניא בור לחוד באר לחוד איכא דאמרי מודלא קתני חנניא אומר עושיין חבלין לבור ופסין לבאר מכלל דחנניא לא שגא בור ולא שגא באר חבלין אין פסין לא לימא מתני' דלא כחנניא אפילו תימא חנניא למאי דקאמר ת"ק קא מהדר ליה לימא מתני' דלא כר"ע דתנן אחד באר הרבים ובור הרבים ובאר היחיד עושיין להן פסין אבל בור היחיד עושיין לו מחיצה גבוה עשרה טפחים דברי ר"ע ואילו הכא קתני לביראות לביראות אין לבורות לא אפי' תימא ר"ע באר מים חיים דפסיקא ליה לא שגא דרבים ול"ש דיחיד קתני בור מכונסין דלא פסיקא ליה לא קתני לימא מתני' דלא כר' יהודה בן בבא דתנן רבי יהודה בן בבא אומר אין עושיין פסין אלא לבאר הרבים בלבד ואילו הכא קתני לביראות ל"ש דרבים ול"ש דיחיד אפי' תימא ר' יהודה בן בבא מאי ביראות ביראות דעלמא מאי דיומדין א"ר ירמיה בן אלעזר דיו עמודין: [א] ד"וילומ"נודהשב"חזונ"תנתק"לקלבמיר"ה שלש"ה סימן: תנן התם ר' יהודה אומר כל השיתין פטורין חוץ מן הדיופרא מאי דיופרא אמר עולא אילן העושה דיו פירות בשנה (א) א"ר ירמיה בן אלעזר דיו פרוצין פנים היה לו לאדם הראשון שנאמר אהור וקדם צרתני כתיב ויבן ה' אלהים את הצלע וגו' רב ושמואל חד אמר פרוצין וחד אמר זנב בשלמא למ"ד פרוצין היינו דכתיב אהור וקדם צרתני אלא למ"ד זנב מאי אהור וקדם צרתני כד' אמי דא"ר אמי אהור למעשה בראשית וקדם לפורענות בשלמא אהור למעשה בראשית דלא איברי עד מעלי שבתא אלא וקדם לפורענות מאי היא אילימא משום קללה הא בתחילה נתקלל נחש ולבסוף נתקללה חוה ולבסוף נתקלל אדם אלא למבול דכתיב אשר על פני האדמה מאדם ועד בהמה וגו' בשלמא למ"ד פרוצין היינו דכתיב וייצר תרין יודין אלא למ"ד זנב מאי וייצר כד"ש בן פוי (א) דא"ר שמעון בן פוי אוי לי מוצרי אוי לי מיוצרי בשלמא למאן דאמר פרוצין היינו דכתיב זכר ונקבה בראם אלא למאן דאמר זנב מאי זכר ונקבה בראם לכד"ר אבהו (א) דר' אבהו רמי כתיב זכר ונקבה בראם וכתבי' (כ) בצלם אלהים ברא אותו. בתחלה עלתה במחשבה לבראות שנים ולבסוף לא נברא אלא אחד בשלמא למאן דאמר פרוצין היינו דכתיב בשר תחתנה בראשית דאמר זנב מאי ויסגור בשר תחתנה אמר רב זבד ואיתימא רב נחמן בר יצחק * לא נצרכה אלא למקום התך בשלמא למ"ד זנב היינו דכתיב ויבן ה' אלהים את הצלע שקילעה הקב"ה לחוה והביאה לאדם הראשון שכן בכרכי הים קורין לקלעיתא בנייתא דבר אהור ויבן ה' אלהים אמר רב חסדא ואמרי' לה במתניתא תנא מלמד שבנאה הקב"ה לחוה כבניין

אחד בשלמא למאן דאמר פרוצין היינו דכתיב בשר תחתנה בראשית דאמר זנב מאי ויסגור בשר תחתנה אמר רב זבד ואיתימא רב נחמן בר יצחק * לא נצרכה אלא למקום התך בשלמא למ"ד זנב היינו דכתיב ויבן ה' אלהים את הצלע שקילעה הקב"ה לחוה והביאה לאדם הראשון שכן בכרכי הים קורין לקלעיתא בנייתא דבר אהור ויבן ה' אלהים אמר רב חסדא ואמרי' לה במתניתא תנא מלמד שבנאה הקב"ה לחוה כבניין אוצר

להרחיק כל שהוא. כל מה שזלצו לעשות ייקף גדול: וזלצו שינה כפסין דכל כמה דמרחיק מזכור מגדיל כיוון דיומנד לדיומנד וצריך להרבות בפסין עד שלא יהא צין פשוט לפשוט וצין פשוט לדיומנד יותר מני' אחת לר' מאיר או מני' אמה ושליש לרבי יהודה: לגימט ונקרפף. שמיין הקיפין לזירה.

קרקפף היקף גדול חוץ לעיר להכניס שם עזים לאזור: אבל אם היה דיק. של צהמות שעושיין צדודת היום כלן והיום כלן כדי לזבל בגללי הצהמות: סהר. לצהמות של עיר: מוקצה. רחצה שאחורי הצמתיים: וחלר. שלפני הצמתיים. דכל הני הקיפין לדירה הוא והני פסי ציראות נמי הוילין ומימיהן ראוין לשתייה אדם תשמיש דירה מעלייתא הוא: ג' חנניא לשיירא. כמתני' פסין (דף סו): מקיפין שלשה חנניא דכולה עומד הוא אבל פסין (א) לשיירא לא דהו פרין מנוכה ולא הותר אלף לבור משום צממת עולי רגלים דמלפניו לקמן [א]: צור. מים מכונסין ועצידי לפסקי ומשום הכי אסר חנניא דומנין דפסקי מיא וצטלי ממילות ולא הותרו פסי ציראות אלף מפני מימיהן של צממת עולי רגלים: צאר. מים חיים וציראות דמתניתין מדלא קתני צורות צמתיים חיים קאמר: צור הרצים. אי פסקי מיא * מדכרי אהדדי ולא מטלטלי התם: צאר היחיד. דלא פסקי מיא: לצורום לא. ויפילו דרביס: מכונסין דלא פסיקא ליה. דיאיכא צור הרצים דמהני וליכא צור דיחיד דלא מהני לא קתני: ואילו הכא ציראות קנין. דמשמע תרי חד דרביס וחד דיחיד: ציראות דענמא. אכל פסין קאי ונעולס דרביס: השיין. מיני תאנים רעות כדלמך צמט' צרכות (דף ט): פטורין. מן הדמאי דכיון דרעות הן לא חס עלייהו עם הארץ ועישיין: חוץ מן הדיופרא. שהוא חסוב: דיו פירות. טוענין צ' פעמיים צנה: אהור וקדם צרתני. מלפנים ומאחור צרת לו צורת פנים: הולע. צין לרצ צין לשמואל לשון דלדין כמו וללעל המשכן השנית (שמות טו): פרוצין. חילקו לשנים שהיה זכר מכלן ונקבה מכלן: זנב. היה לו לאדם הראשון ונטלו ממנו וצרא את חוה: מאי אהור וקדם צרתני. דמשמע צ' צורות: מאדס ועד צמה. אדם הוחזק בצורענות תחילה: ה"ג היינו דכתיב וייצר צרתני ויודין. דמשמע צ' צורות: אוי לי מוצרי. אוי לי מיוצרי. אס אעשה לרעו יצרי: זכר ונקבה צראם. משמע מתחילת צריאתו היה זכר ונקבה זכר מצד זה ונקבה מצד זה: צרא אהור. משמע חד: ויבן. משמע שהיתה מחוסרת צנין: מאי ויבן. צנייה * ועומדת היתה: שקילעה. קליעת שיער: אולר

אחד בשלמא למאן דאמר פרוצין היינו דכתיב בשר תחתנה בראשית דאמר זנב מאי ויסגור בשר תחתנה אמר רב זבד ואיתימא רב נחמן בר יצחק * לא נצרכה אלא למקום התך בשלמא למ"ד זנב היינו דכתיב ויבן ה' אלהים את הצלע שקילעה הקב"ה לחוה והביאה לאדם הראשון שכן בכרכי הים קורין לקלעיתא בנייתא דבר אהור ויבן ה' אלהים אמר רב חסדא ואמרי' לה במתניתא תנא מלמד שבנאה הקב"ה לחוה כבניין אוצר